

ALGEMEEN

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

Dit Blad wordt des *Woensdags* en *Zaturdags* uitgegeven: 's GRAVENHAGE aan het *Bureau*, in de *Lange-Pooten*, N.º 169; bij den Boekverkooper van *Weelden*, op het *Spui*, en *M. de Lyon*, in de *Spuistraat*; — AMSTERDAM, bij *M. Schooneveld* en *Zoon*: overigens bij de gewone Correspondenten.

Het abonnement geschiedt bij vooruitbetaling, wordt gerekend met den eersten dag der maand in te gaan, en voor niet minder dan drie maanden aangenomen.

Prijs voor drie maanden, 's Gravenhage f 2: 8: —
 vrachtfrij in de andere Steden van het Koninkrijk » 2: 14: —
 de Advertentien, elke regel Brevier » —: 4: —

NEDERLANDEN.

's Gravenhage, den 7 November.

Te Parijs is de stellige tijding ontvangen, met partikuliere brieven, dat de Koning van Spanje, den 23 October, ten half elf ure des avonds, zijne bekrachtiging heeft gegeven aan het decreet tot afschaffing der geestelijke orden. De sanctie is dadelijk medegedeeld geworden aan de Cortes, gedurende de zitting van dien zelfden avond.

— Uit Lissabon verneemt men, dat de Grooten van het Rijk, ten getalle van omtrent vijftig, den eed van getrouwheid aan de Junta hebben afgelegd.

De geruchten omtrent de vrijspreking van de Koningin van Engeland schijnen voor als nog niet anders aangemerkt te kunnen worden, dan als gunstige voortteekenen. Intusschen is het zeker dat H. M., behalve het reeds gemelde bezoek van prins *Leopold*, ook nog dat van den Hertog van *Sussex*, 's Konings broeder, gelijk ook van vele aanzienlijke personen; die zich eerst schuil hielden, ontvangen heeft.

— H. H. M. de Keizers van Oostenrijk en Rusland zijn te Troppau aangekomen; de eerste op den 18 en de laatste op den 20 October. De Kroonprins van Pruisen, aldaar gearriveerd den 21, staat weldra gevolgd te worden door den Koning, zijnen Vader.

Thans zijn aller oogen gevestigd op eene bijeenkomst, waarvan de gevolgen onafmetelijk schijnen te moeten zijn, ten goede of ten kwade. Volgens eenige berigten, zoude de Keizer van Oostenrijk nog ten sterkste in zijne eerste besluiten nopens de revolutie van Napels volharden. Het resultaat der voorloopige conferentien bij den Vorst von *Metternich* gehouden, voor het vertrek der Ministers naar Troppau, zoude geweest zijn, dat Frankrijk heeft doen verklaren, ofschoon ten volle goedkeurende al wat door Oostenrijk gedaan zoude worden ter bewaring van den vrede van Europa en tot verdediging harer Italiaansche bezittingen, nogtans door hare bijzondere betrekkingen verhinderd werd om aan de ontwerpen van Oostenrijk deel te nemen. Lord *Steward* zoude insgelijks de bijtreding van het kabinet van St James aangekondigd hebben, zonder echter eenige hulp hoegenaamd te beloven; het Hof van Berlijn, zoude ook al deszelfs goedkeuring te kennen gegeven hebben, maar kon even min tot het geven van subsidien besluiten. De verklaring van Rusland zoude de raadselachtigste van allen geweest zijn. Die Mogendheid, ofschoon de aanvallende of verwerende houding van Oostenrijk goedkeurende, wenschte evenwel dat bij elk Gouvernement het grondbeginsel aangenomen werd, dat de veranderingen in de constitutie of administratie van een land, tot stand gebragt met toestemming van den wettigen Souverein, aan geen anderen Staat het regt kunnen geven om zich met de zaken van dat land in te laten; en dat alleen in het geval de rust van eenen Staat bedreigd zoude zijn, het aan een Europeisch Congres zouden staan om daarin te voorzien door gemeenschappelijke maatregelen. Daar nu de rust van het Koninkrijk Napels verzekerd is, en Rusland den meesten invloed op de besluiten van Troppau zal oefenen, is het bijna zeker dat de politieke barometer naar vrede zal wijzen. Wat Portugal betreft, de veranderingen in dat land nog niet door den Souverein gewettigd zijnde, weet men niet wat dien aangaande besloten zal worden.

— De veroordeelden *Gravier* en *Bouton* hebben zich in cassatie beroepen.

MENGELWERK.

Aan den Redacteur van het Algemeen Nieuws- en Advertentie-Blad.

Leiden, den 4 November 1820.

MIJNHEER,

De belangstelling, welke UEd. betoont in het vertrek van den Hoogleeraar *Kemper*, noopt mij UEd. bij deze, kennis te geven, dat Zijn Hoog Geleerde eindelijk, heden ochtend, met zijne aanzienlijke familie, naar Brussel vertrokken is, betreurd door een zestal studenten, droevig overschot van een negentigtal, die, in het afgelopen jaar, het *jus naturae* bijwoonden. Het was misschien belangrijk eene prijsvraag uit te schrijven, waar de Hoogleeraar meerder nut sticht met zijne welsprekendheid uit te luchten in de tweede kamer der Staten-Generaal, dan wel met het belang der eerste Akademie van ons Land te behartigen.

Ben bewonderaar van JAN MELCHIOR, en inwoner van Leiden.

B. den 2 November 1820.

MIJNHEER DE REDACTEUR!

Ei, ei! die Drentsche heertjes (zie Nieuws- en Advertentie Blad van 1 November II.) wilden dan maar eens, ongevraagd, ongeweigerd, op de eigendommelijke gronden van *Frederiks-Oord* gejaagd hebben! Maar de paal met het opschrift: *Private Jagt*, verschrikt hen. Is zulk een waarschuwend merkteeken van bijzonderen eigendom in dien oord een schrikbeeld; dan moet het daar wel aardig met de Jagt toegaan. In Holland en elders vindt men niets billijker, en alle brave lieden eerbiedigen dit eigendoms-regt.

En op wat grond toch kwamen de heeren op *Frederiks-Oord* jagen? Hadden zij een *port-de-chasse*; dat hun daartoe regt gaf? Dit zeggen zij niet; en wij gelooven het ook niet, omdat wij het Opperjagts-regt al te regtvaardig kennen, om eene vrijheid van Jagt te verleenen, die verder strekt, dan men door eigendom of huur wettiglijk verkregen heeft. Trouwens, de eenige titel, op welchen zij hun regt tot jagen in de Kolonie gronden, is die van hun lidmaatschap der Maatschappij, waarvoor zij ieder f 2: 60 jaarlijks betalen. Ondersteld dat zij waarlijk leden zijn, is echter niets ongerijmder, dan de aanspraak die zij daarop bouwen: vooreerst omdat het regt tot de jagt op partikuliere gronden niet kan rusten op eene individuele contributie ter vestiging van huizen en huisgezinnen op dezelve; maar alleen op ondeelig eigendom of huur, gepaard met bewijs van verkregen Jagtregt; en in de tweede plaats, omdat de gevolgen der bewering van *Jan de Jager, buin suis*, zeer gevaarlijk voor de openbare veiligheid zouden zijn: immers, indien alle de contribuerende leden der Maatschappij, zoo ik meene ruim 22,000, uit dezen hooft, regt hadden om op *Frederiks-Oord* te jagen, zoude het

eeder eene menschen- dan hazenjagt worden, en zouden er gewis veel meer van de eersten, dan van de laatsten, dood of lam geschoten worden.

Voorts staat de afpaling der jagt van *Frederiks-Oord* waarschijnlijk met de belangen dier kolonie in een drieledig verband: 1.° ter beveiliging van den veldarbeid, zoo van rooijen als ploegen, die aldaar nog in volle werking is; 2.° ter voorkoming van alle schade aan het winter-veldgewas, dat, in een zoo klein bestek, door de heeren jagers al ligt zou kunnen beschadigd worden; en 3.° ter wering, uit den omtrek der kolonie, van zekere knapen, die reeds meer dan eens de kolonisten in de verzoeking hebben gebracht, zoo tot verpanding van hunne goederen, als tot insluiting van sterke dranken, tegen welk een en ander de Directie de strengste maatregelen blijft nemen.

JAN JUSTUS.

Leeuwarden, den 18 October 1820.

MIJNHEER!

Voor eenen geruimen tijd, in uw Blad, een verhaal gezien hebbende van het ongeluk tusschen Haarlem en Amsterdam met een bijwagen van de *Diligence* voorgevallen, zal ik U ook eens vertellen wat mij onlangs is gebeurd, ten einde alzo *ad oculum te demonstreren* aan welke onaanvaardigheden men somwijlen is blootgesteld, wanneer er geene behoorlijke zorg voor de middelen van transport der reizenden genomen wordt.

In Vriesland wonende, moest ik mij, voor eenige dagen, naar Groningen begeven. Mijne middelen niet toelattende een rijtuig te nemen, was ik genoodzaakt de reis met de trekschuiten te doen, die, in deze provincie, slechts bestaan uit de zoogenaamde *roef*, waar acht of tien personen kunnen zitten, en verder beslaat het *ruim* het overige gedeelte der schuit en dient voor de minvermogene passagiers, of, wanneer er plaats over is, tot berging van pakgoederen. Van Dokkum naar Stroobos zullende vertrekken, werden er (dewijl er weinig reizigers waren) in het Ruim Kalveren geplaatst, die men, zoo het schijnt, onder de pakgoederen telt. Zoo werden dan menschen en beesten te zamen geplaatst; en ofschoon de ongelukkige reizigers hierover hun misnoegen luide te kennen gaven, nogtans kwamen hunne klagten niet ter oore van hem die aan het stuur zat, daar het gebalk der Kalveren hunne stemmen verdoofde. Wat dacht ik daar niet al bij, Mijnheer de Redacteur! welk een zinnebeeld levert zulk een reisje niet op! Te Stroobos komende, werd alles in der haast overgepakt in de andere schuit; maar ongelukkig voor ons, werden er uit een naburig dorp nog meer Kalveren aangevoerd, bestemd om met die zelfde schuit te vertrekken. Met deze nieuwe reizigers waren de Schippers in het geheel niet verlegen. Mij werd bevolen den Stuurstoel cito te ontruimen en, in de *Roef* te stappen, die reeds tamelijk vol was, want bij het roer konden ook nog vier à vijf beesten plaats krijgen; voorts werd aan de menschen die niet meer als de gewone vracht van het Ruim konden betalen, aangezegd dat er voor hen geene plaats meer was, of zij moesten boven op de schuit gaan zitten, hetwelk uit hoofde van het slechte weder ondoenlijk was; zoo dat die arme lieden genoodzaakt waren om, tot eene volgende schuit, op Stroobos te blijven en, natuurlijk, kosten te maken. Dit alles zoo wijselijk geschikt zijnde, voeren wij af onder een vreemde gebalk der Kalveren, als of zij er trotsch op waren, dat in de Vriessche trekschuiten menschen voor beesten plaats moeten maken.

GEDULDIGE JON.

Gravier en Bouton.

Of het voorgeven der beschuldigten, en thans ter dood veroordeelden, gegrond of ongegrond zij, dat zij namelijk de springbus onder het hek der Tuilerien geplaatst hadden, niet om de Hertogin van *Berry* te verschrikken, maar om de Koninklijke garde in verwarring te brengen, kunnen wij niet beslissen; doch zoo veel blijkt uit den loop der procedures ten volken, dat het leggen der tweede springbus alleen is toe te schrijven aan de verraderlijke inblazingen van eenen spion der Politie, die zich behendig van het vertrouwen van *Gravier* en *Bouton* had weten meester te maken, en hen aangezet had om eene tweede uitbarsting te veroorzaken. De spion, zegt men, is niet te vinden, en het openbaar Ministerie heeft zelfs

de getuigenis, door hem in geschrift afgelegd, niet durven te berde brengen.

Het is mitsdien niet te ontkennen, dat ten minsten de tweede poging door den agent der Politie is uitgelokt, en in zoo verre kan men de eer van dit meesterstuk niet weigeren aan hun welke dien Judas gebruikt hebben. Welk een verkeerd denkbeeld hebben wij ons toch van de hoogere Politie gevormd, toen wij meenden dat dezelve bestemd was om het kwaad voor te komen, en niet om het uit te lokken!

Misschien had het openbaar Ministerie niet kwalijk gedaan van deze gelegenheid gebruik te maken om de ingezetenen te waarschuwen tegen de geheime aanslagen van zulke handlangers des duivels, die het brood winnen, niet in het zweet huns aangezichts maar in het bloed vergieten hunner landgenooten. Zoodanige waarschuwing zón welligt stichtelijker zijn geweest dan de overdrevene vergelijking van *Gravier* en *Bouton* met den moordenaar *Louvel* en die, hoe groot ook het verschil der misdaden zij, gelijke veroordeling ondergaan, schoon misschien geene gelijke straf, daar men het niet zeer vreemd zou vinden dat, op het verzoek der Hertogin van *Berry*, de Koning medelijdend tusschen beiden kwam, uit overweging dat, wat dan ook het oogmerk van *Gravier* en *Bouton* moge geweest zijn, de tweede poging minder als eigen opzet kan worden beschouwd, dan als eene behendige kunstgreep der Politie.

Deze aanmerkingen zullen waarschijnlijk niet in den smaak vallen van de voorstanders der hoogere Politie; maar wij zijn nog van de onderwetsche leer, dat eene enkele zucht van den braven man, over eenen verleiden misdadiger, gevallen is dan de toelichting van den geheelen aanhang der dienaren van den Vorst der duisternis, wier genoegen klimt naar mate van het kwaad dat zij berokkenen.

Weener Beobachter en Consorten.

Zoo is dan de Napelsche armée in Palermo binnen getrokken zonder door het Volk weder te rug gedrongen te zijn, met verlies van twee duizend man, zoo als de heer *Pilat*, in zijn zoogenaamd half officieel Weener Dagblad verzekerd had, en vrij algemeen geloofd was, omdat hij, als Secretaris van den Minister *Mettefnich*, kon ondersteund worden beter dan anderen onderrigt te zijn en ongetwijfeld ook zal geweest zijn, schoon hij reden mag gehad hebben om ons wat op de mouw te spelden; want dat hij den Generaal *Florestan Pépé* deed afslaan, alleen omdat hij het gaarne gezien had, volgens het gemeene zeggen, *quod nisi sperant, facile credunt*, (wat de ongelukkigen wenschen, gelooven zij ligt) komt ons even ongeloflijk voor, als dat te voren in de *Gazette de France* uit gelijk grondbeginsel zou zijn opgegeven geweest, dat de Napelsche Generaal van den tijd der onderhandeling gebruik had weten te maken, om door zijne creaturen moord en plundering te doen stichten, en den Palermitanen schrik aantegagen. Soortgelijke nieuwschrijvers dienen den onpartijdigen voor het beste weerglas; daar de ondervinding geleerd heeft juist het tegendeel te gelooven van hetgeen zij zeggen, en wel te eerder naarmate de verzekeringen stouter zijn.

Nimmer moct men bedachtzamer zijn, dan wanneer een volzin begint met » wij zijn gemagtigd te verklaren»; want dan mag men doorgaans staat maken: *latet anguis in herba*: (de adder schuilt onder de bladeren). Het wordt hoog tijd dat die liefhebbers eens van batterij veranderen: de beste raad, welke men hun geven kan, bestaat daarin, dat zij in onzekere gevallen tijdingen verspreiden welke hun onaangenaam zijn en, gevolgelijk, den beminnaren van recht en orde genoeg moet baren. Deze raad steunt op het volgend *dilemma*: *of die tijdingen zullen door de uitkomst bevestigd worden*; en dan hebben zij kans de verlorene geloofbaarheid te hervinnen, terwijl hunne vrienden daardoor ten minsten in tijds op het kwade nieuws zijn voorbereid; *of de uitkomst zal ze leugenstraffen*; en dan hebben zij het genoegen hunne vijanden verschalkt en te grooter verdriet veroorzaakt te hebben, naarmate deze meer geloof hebben gehecht aan het goede nieuws; terwijl zij nu telkens, wanneer de officiele of half officiele berigten verkeerd uitkomen, hunne eigene vrienden bedotten en te dieper grieven naar gelang derzelve vertrouwen vaster was.

Hoe men het dus keere of wende, de *Domperianen* kunnen niet dan winnen bij de opvolging van dezen welmeeneuden raad.

Verantwoordelijkheid der Ministers.

(Vervolg en slot van n.º 89)

De afzwering van *Philips* den II, in 1581, kan hier, zoo het ons toeschijnt, mede niet in aanmerking komen. Waar was de Constitutie waarmede die geweldenaar regeren moest? Buiten het beschreven of Romeinsche regt, eenige plakaten en ordonnantien, meestal op bijzondere gevallen toepasselijk, en zogenoemde privilegien, zoekt men te vergeefs naar eene vaste en eigenlijk gezegde Grondwet, waaraan Vorst en Volk gebonden waren, waarvoor zelfs de Unie van Utrecht, na de afzwering van *Philips*, niet kan doorgaan. De gevallen staan hier niet gelijk: *Philips* verkrachtte wel 'slands wetten en privilegien door hem bezworen; maar zijne regering kon daarom niet gelijk gesteld worden met eene Constitutionele alleenheerschappij; hoedanige wij thans belevan. *Philips* had gewis zijne Ministers, waardoor hij zijne bloedbevelen deed nitvaardigen, waarvan de meesten zoo ontaard van regt en billijkheid waren, als hun meester zelf; maar welke mogelijkheid was er voor onze voorvaders, om die Ministers tot eenige verantwoording te roepen, zelfs wegens verongelijkingen dezen of genen persoon in het bijzonder aangedaan, waartegen men zich thans zou weten regt te verschaffen?

Wij zijn ten vollen overtuigd dat *Philips* de II met volkomen goed regt in 1581 is vervallen verklaard van de heerschappij dezer landen; maar blijven tevens van begrip, dat wanneer wij het ongeluk hadden (waartegen wij door het goede hart en wijze beleid onzes Konings gewaarborgd zijn) door eenen Tyran van den stempel van dezen *Philips* te worden geregeerd, die de Grondwet met voeten trad, dat de Natie de bevoegdheid niet zou hebben hem van zijne waardigheid te ontzetten, maar zich zou moeten verhalen op zijne Ministers.

» Zoodanige Ministerieele Verantwoordelijkheid vindt men nergens, varen de Schrijvers voort, dan in Engeland, waar die door de staatswet is ingevoerd, en het is onbillijk zulk eene zwaarwegende voorwaarde te veronderstellen, wanneer die niet letterlijk uitgedrukt staat, » enz.

Het is zoo; in onze Grondwet zoekt men te vergeefs, zoo min als in de Fransche, naar eene duidelijke bepaling zoodaniger verantwoordelijkheid, welke laatste gebrek (zoo als de Schrijvers het ook daarvoor houden) men echter door eene niet geslaagde poging heeft trachten te herstellen. Maar zijn de Ministers daarom alleen aan den Koning en niet aan de Natie verantwoording schuldig?

Wij houden die leer voor onconstitutioneel. De constitutie is bezworen en moet nageleefd worden. Zoo immer iemand onzer Monarchen dien eed mogt schenden, zou hij, volgens dat gevoelen, verdienen zoo niet om als eenen meenedigen gestraft te worden, ten minsten om vervallen te worden verklaard van zijne waardigheid. Ziet daar de revolutie met alle hare scrijkbare gevolgen in werking! De meenedige Vorst tracht zich staande te houden; de Natie heeft het regt aan hare zijde en de burgeroorlog is onvermijdelijk! Men herinnere zich wat hier met *Philips*, in Engeland met *Karel*, en in Frankrijk met *Lodewijk* is gebeurd! Tot voorkoming van dit kwaad; wil de constitutie 's Vorsten onschendbaarheid niet alleen, maar ook deszelfs onverantwoordelijkheid. Maar hoe is dit bestaanbaar met de regten der Natie? gewis op geene andere wijze dan door de verantwoordelijkheid der Ministers; want zonder die zou zij al het gevaar alleen loopen, en moeten geacht worden ook afstand gedaan te hebben van de voordelen der Grondwet, aan welke de Monarch niet verder zoude gehouden zijn, dan hij goedgevond; daar hij, door zijne onschendbaarheid, genoeg tegen alle gevolgen der overtreding gewaarborgd is.

Nee, schijnt men te kunnen beweren, de Vorst is wel onschendbaar, maar niet onverantwoordelijk. Deze leer houden wij voor hoogstgevaarlijk. Hoe kan dan toch een Vorst in toom gehouden worden, die zijne willekeur boven de constitutie doet gelden, die den spot drijft met den meened, en de regten der Natie moedwillig vertrapt?

Hij zou (zoo men zich gelijk wil blijven) even als *Philips* de II. moeten vervallen verklaard worden, en juist daardoor zouden de onlusten onvermijdelijk worden, welke wij zoo even geschetst hebben. Is het integendeel niet heilzamer voor de Maatschappij, zich de zaak zoo voor te stellen, dat de Vorst, wat hij tegen de Grondwet ook moge onderstaan, altijd onschendbaar en onverantwoordelijk blijve, hem

slechts het middel benemende om kwaad te doen, door het straffen der Ministers die zijne onconstitutionele bevelen hebben ingevoerd. Dit kan eens het geval zijn, wanneer een Minister de hand leent aan de uitvoering van zulke onwettige besluiten; maar de volgende Minister zal voorzeker door het voorbeeld, aan den voorganger gesteld, genoegzaam afschrikt zijn, en de Vorst op die wijze steeds Ministers vindende die het constitutionele pad houden, zal eindelijk zelf genoodzaakt zijn constitutioneel te handelen.

De Schrijvers der *Weegschaal* achten het geval mogelijk dat een Monarch zonder Ministers regere, en beroepen zich op het voorbeeld van *Lodewijk XIV*, die voorgaf dit te willen doen, toen hij het rijk aanvaarde. Wij kunnen ons *Lodewijk XIV* even moeijelijk verbeelden zonder Ministers als zonder *Maitresen*! Maar om ernstig te blijven, erkennen wij dat men zich eenen Monarch kan voorstellen die waanzinnig genoeg was, om zelf alle de functien te willen waarnemen, welke een zediger Vorst aan zijnen Minister van Oorlog, van Marine, van Finantien enz. toevertrouwt; dan wij kunnen ons geen denkbeeld vormen van den Monarch die zich ook met de uitvoering, tot in de kleinste bijzonderheden van alle besluiten, welke in die verschillende betrekkingen dagelijks moeten genomen worden, met mogelijkheid zou kunnen belasten. En zoo men ons dit moet toegeven, vervalt de zwaarigheid; want de uitvoerder van hetgeen tegen de Grondwet aanliep, zou evenzeer verantwoordelijk worden, als anders de Minister zou zijn: en zoo ons begrip ten aanzien der mogelijkheid in des Vorsten eigene uitvoering ongegrond is, zou daaruit nog tegen het door ons aangevoerde geene zwaarigheid ontstaan; want wij erkennen dat, in dit zwaarlijk denkbaar geval, zoodanig Vorst even onverantwoordelijk zou blijven, als dat de besluiten door het kanaal van den Minister gedaan waren.

Mannen als *de Groot*, *Puffendorf*, *Vattel* en *Montesquieu*, waarop de Schrijvers der *Weegschaal* zich beroepen, houden wij in hooge waarde; maar de toepassing hunner leer op onzen tegenwoordigen constitutionelen tijd meenen wij met regt te mogen ontkennen. Daar, waar zij schreven, bestond geene eigenlijke gezegde Grondwet, en zoo dit nog ons geval was, zouden wij met hun gelijk staan. Intusschen, betuigen wij niet te begrijpen hoe de Schrijvers, uit het gevoelen van *de Groot* en anderen (volgens hetwelk een Koning die magt tot goed doen gegeven, tot kwaad doen misbruikt, ophoudt Koning te zijn) kunnen besluiten tot deszelfs onschendbaarheid en onverantwoordelijkheid. Zoo hij ophoudt Koning te zijn, dat is, zoo hij wordt afgezet of voor vervallen van zijne waardigheid wordt verklaard, wat beteekent dan zijne onschendbaarheid en onverantwoordelijkheid? Op de straf zijner misdad volgt de afzetting, op welke wijze dan ook. Het eenige onderscheid tusschen hem en andere ambtenaren die onpligtmatig handelen, zou dan zijn, dat hij van zijne waardigheid wordt ontzet, zonder voor verdere vervolging bloot te staan, terwijl de anderen niet alleen gelijk lot ondergaan, maar ook bovendien, naarmate van den aard der misdrijven, van verdere straf niet verschoond worden.

Hoe het zij, misschien is het verschil tusschen de Schrijvers der *Weegschaal*, en ons, eigenlijk niet veel anders aan te merken, dan als een woordenstrijd. Beide houden wij de verantwoordelijkheid der Ministers voor hoogst noodig. Zij zijn van begrip, dat zonder eene expresse wet, die verantwoordelijkheid geene plaats kan hebben. Wij meenen dat die verantwoordelijkheid van zelve reeds voortvloekt uit de Grondwet, schoon wij met hun instemmen dat, zoo lang hiezontrept door de wetgeving niet duidelijk voorzien zij, de toepassing dier bepaling aan groote zwaarigheid onderhevig is. Mogt ons geschrijf van dat gelukkig gevolg zijn, dat eindelijk door de bevoegde magt deswegens een wel gewikt voorstel werd gedaan, hetwelk de goedkeuring der beide Kamers wegdroeg; dan zouden wij ons met reden verblijden van iets te hebben bijgedragen, om een einde te maken aan alle onzekerheid, in eene zaak van dat belang!

CORRESPONDENTIE.

De brief van *Jan Ledemaat* kan voor als nog niet geplaatst worden. Op de beschuldiging van iemand die zich niet noemt, mogen wij de eer van de Bedienaars des Evangeliums niet in de waagschaal stellen, vooral dan wanneer het de eerste keer is dat

wij van zulke dingen hooren. Indien *Jan Ledemaat* verkiezen mogt zich bekend te maken, zullen wij het misschien der moeite waardig vinden de zaak te onderzoeken: op de striktste geheimhouding van zijnen naam kan hij rekenen, aan ons behoudende welk gebruik wij zullen vermeenen te kunnen maken van zijne klage.

Vriend *Veridicus*, ontwikkel uwe redeneringen eens in een nader vertoogje, wat duidelijker, met aanhaling van de wetten of reglementen waartegen gezondigd zou kunnen zijn: dit is een werk waartoe ons de tijd geheel ontbreekt: maar vooral deedt gij wel u bij één of twee punten te bepalen, en dan *gut und kurz*, zoo als de Duitscher zegt.

Daar de geheele Natie thans met *Jan aan de Gierbrug* verwacht dat, gedurende de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal, de krachtadigste maatregelen van bezuiniging genomen zullen worden, ten einde ons financieel stelsel van dat noodlottig *deficit* te genezen, waarmede wij nu elk jaar bedroefd worden, zoo onthouden wij ons opzettelijk van het plaatsen zijner aanmerkingen, te meer omdat dezelve veelal betreffen de noodzakelijkheid eener vermindering in de pensioenen, daar intusschen een ieder weet dat eene jaarwedde meer of min ons niet ruïneren zal, en dezelve de belooning zijn van groote diensten en ware verdiensten.

Jan Hoodbol adresseren wij aan den heer Directeur-Generaal der Loterij; er zal een abuis plaats gehad hebben, waaromtrent wij althans hem geene opheldering kunnen geven.

Jan Hollander neemt het kwalijk dat onze Nederlandsche Schoonen gemaakte kleederen uit Parijs laten komen. Wij, voor ons, wenschten ook wel dat een ieder vaderlands liefde genoeg bezat om niets van de vreemden te nemen, dat hier even goed en even goedkoop kan gemaakt worden. Maar is het wel der moeite waardig, om van zulk een beuzeling als het *maakloon* van eenige kleederen voor een oneindig klein getal keurige dames te gewagen, wanneer, aan den anderen kant, de vreemde, en met name de Engelsche Manufacturen, in zulk eene hoeveelheid binnenstroomen, dat onze inlandsche fabrieken er door bedreigd worden, de eene na de andere, al te gader stil te zullen staan?

ADVERTENTIEN.

Dewijl de Kunstkooper J. GROENEWOUD, te Amsterdam, zich niet ontzien heeft, om bij sommige lieden, die bij mij hadden ingeteekend op het door mij uitgegeven MONUMENT van wijlen H. K. H. Mevrouw de Prinses van ORANJE, het geld op te halen, als of hij met mij voor gemeene rekening handelde; en dewijl hij daardoor aan mij reeds eene groote schade heeft toegebracht; zoo vinde ik mij verplicht het geeërd Publiek te verzoeken, verder geene Exemplaren aan te nemen, dan na vooraf hunne eigene handtekening gezien te hebben.

's Hage, den 7 November 1820.

D. A. M. SLUIJTER.

De Ondergeteekende vindt zich genoodzaakt tegen te spreken, hetgeen sommige menschen nitstrooijen, als of hij geassocieerd was met J. BOGMAN, in de *Brabandschen Hoeden-Stapel*, op de Grootte Markt in 's Hage; verklarende dat berigt van allen grond ontbloomt.

's Hage, den 7 November 1820.

J. HANS.

In den loop dezer week zal bij den Boekhandelaar C. VAN GREEVEN, in de Venestraat, te 's Hage, worden uitgegeven:

REPLIEK, op het Antwoord aan den vermaarden J. K. Schrijver van den volgeestige sleutel op het DOMINGO-SPEL, en dus ingericht tegen het onlangs uitgekomen werkje, onder den titel: *Het bedrog, hetwelk men met het zoogenaamde DOMINO-SPEL pleegt, ontmaskert* enz. waarvan nog exemplaren bij bovengemelden zijn te bekomen.

ALMANACH DE GOTHA, item des DAMES pour l'année 1821, zijn te bekomen bij A. BAKHUIZEN, Boekhandelaar in de Hoogstraat te 's Gravenhage.

LEES-BIBLIOTHEEK; CABINET DE LECTURE.

Bij den Boekhandelaar A. BAKHUIZEN, in de Hoogstraat te 's Gravenhage, wordt heden uitgegeven, een Bijvoegsel van Hollandsche en Fransche, in dit jaar nieuw uitgekomen, voornaamste werken.

De Boekhandelaar J. VAN SCHOONHOVEN, heeft, op den 5 November 1820, aan Burgemeesteren der Stad Utrecht verzoond, om in het Nederduitsch te vertalen: *Die Räuber in den Klüften des Latrofelsens.*

PATENTEN. Wie is daarmede niet belast? Ten einde nu op eene gemakkelijke wijze na te kunnen zien, of men beoorlooflijk, of welligt te hoog daarmede belast mogt zijn, is te Amsterdam, bij C. L. SCHLEIJER, uitgegeven en alom verzoond: HANDLEIDING VOOR HET PATENTREGT; ten dienste, zoo van alle Patentpligtigen; als van alle Ambtenaren, en een ieder, die met den ophef, invordering of verzekering van dat Regt belast is. Twee stukken; door C. BAX A. Fs. Notaris te Dordrecht. En wegens het belang, dat het Algemeen heeft, om zich dit werk eigen te maken, is de prijs slechts op zes-en-dertig stuivers gesteld.

Bij W. VAN BOEKEREN te Groningen, W. BRAVE te Amsterdam en verder alom, zijn te bekomen:

BOEREN GOUDMIJN, of handleiding tot de kunst, om van verschillende soorten van Landerijen het meest mogelijke nut te trekken, meer Vee te kunnen hoeden dan naar gewoonte, en dezelve over het geheel beter te kunnen voeden en doelmatiger behandelen; benevens een aantal wetenswaardige bijzonderheden tot den Landbouw betrekkelijk: alles met voorbeelden op ondervinding berustende, opgehelderd, voornamelijk getrokken uit de Landbouwkundige werken van A. THAER, en ten dienste der Hollandsche Goedsheeren en Landlieden bearbeid en uitgegeven door J. F. SERRURIER, met eene voordrede van *Jan Kops*, Hoogleraar in de Landhuishoudkunde te Utrecht, met 5 uitslaande platen tot den geringen prijs van f 2 : 8, in plaats van f 4 : 16.

Dezer dagen heeft, te Gent, de Pers verlaten:

JOSEPHI QUARIN *Animadversiones practicae in Morbos Acutos et Chronicos. Editio Viennensi auctior atque emendatior.* Curavit, praefationem vitamque auctoris adjecit J. L. Kesteloot, Med. Chir. Artq. Obst. Doctor; in Academia Gandavensi Professor medicinae ords. etc. 2 vol. 8vo. Gandavi, typis P. F. de Coesin-Verhaeghe. 1820.

Het is overbodig opmerkzaam te maken, dat dit ware praktische werk, de vrucht van vele jaren voortgezette studie en berekeneerde ervaring, over de schielijk afloopende als ook slepende ziekten, de eerste uitgaven der jaren 1774 en 1786, in allen opzigt verre overtreft, ja zelfs in geene vergelijking kan gebracht worden, zoo als in de Voorrede nader wordt aangeboond. Deze uitgaaf is zeer fraai uitgevoerd, met eene nieuwe letter van Didot. Te bekomen te Leyden, bij H. W. HAZENBERG, junior, en verders alom bij de voornaamste boekhandelaren. Prijs f 4 - 8 -. Het eenigste dépôt van exemplaren van dit werk voor de Boekhandelaren der noordelijke Provincien, is bij den heer H. W. HAZENBERG junior, te Leyden.

Bei H. C. VOLCKE im Haag, Hoogstraat E. N.º 351, sind zu bekommen Taschenbücher für 1821.

I. Almanach de Gotha. Deutsch und französisch. — II. CLAUAREN, Vergiss mein nicht. — III. Urania. — IV. Almanach dramatischer Spiele, angefangen von KOTZEBUE, und fortgesetzt von andern. — V. Taschenbuch der Liebe und Freundschaft. VI. Minerva. — VII. BECKERS, Taschenbuch zum geselligen Vergnügen. — VIII. dito dito, herausgegeben von FR. RIND. IX. Penelope. — X. Frankfurter Taschenkalender.

Ferner:

VON WESSENBERG, Blüten aus Italien 1820. — R. ROOS, Gedichte zur Declamation 1820. — W. HALBERSTADT, Gemälde häuslicher Glückseligkeit, für Jungfrauen, 2 theil. 1820. — Mes Loisirs; Choix de pièces traduites du Latin, du Russe et de l'Allemand 1820. — CHELIUS, Arbitrage-Tabellen 1820. — CHELIUS, Logarithmische dito dito 1820. Abendstunden, der geselligen Unterhaltung geweiht, 2 Theil. 1820. — HOIJER, neues Magazin für Befestigungskunst und Artillerie, 1 Heft 1820.

A V I S.

On demande pour SOUS-MAITRE dans un Pensionnat, un célibataire, capable d'enseigner la langue Hollandaise, par principes, en Français. Outre le logement, la nourriture et le blanchissage, il recevra un traitement proportionné à ses talens. S'adresser, par lettres affranchies, au Directeur de l'Établissement, situé à Mons, rue des Orphelins N.º 3.

L'ALMANACH DE GOTHA, pour l'année 1821, se trouve chez G. DUFOUR, Libraire sur le Rokin, à Amsterdam.

SCHIEDAM, den 6 November.

Genever, de 30 Virtels, zonder Fust . . . 5½ ₤

Amsterdamsche Proef. 7 —

Zonder de Belasting.